

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: D. R. A.,
bytem,

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/116333-911,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 629315/18/AB, kterým žalobkyni nebyla žalobkyni přiznána dávka státní sociální podpory porodné, napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.
2. Žalobkyně uvádí, že trvá na odvolacích důvodech, protože nebyly řádně vypořádány, a rozhodnutí je i nadále v rozporu s principy práva a rovného přístupu ke státní podpoře rodičovství a mateřství. Dle žalobkyně došlo k chybné aplikaci právního předpisu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. R.

Odůvodnění žalovaného v části úvah o tom, jak si může podnikající osoba regulovat výši svého příjmu, je dle žalobkyně zcela zavádějící, neboť pracuje s presumpcí viny a účelného manipulování údaji v rozporu s povinnostmi stanovenými zákony. Dle žalobkyně je tento argument lichý, neboť je jedno, jak by domněle podnikající osoba manipulovala se svými příjmy, zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), by i v případě, kdy by vykazovala ztrátu či nulové příjmy, byl vyžadován zápočet zákonné fikce, která diskriminuje matku podnikatelku, a jejíž výše byla rozhodnuta na základě chybné aplikace právního předpisu.

3. Dále žalobkyně namítá, že se žalovaný zabýval protiprávním stavem v oblasti diskriminace zavádějícím způsobem. Odůvodnění nebylo dostatečné, nedošlo k odstranění rozporů v řízení a jednání, nebyl odstraněn protiprávní stav. Nebyly vypořádány námitky ohledně nezákonnosti posuzování nároku na porodné s ohledem na výši příjmu jako diskriminující ustanovení.
4. Žalobkyně namítá protiústavnost posuzování porodného ve vztahu k výši příjmů. Dále namítá neoprávněný zápočet částky ve výši 13 700,- Kč měsíčně. Nelze dle žalobkyně aplikovat § 5 odst. 5 ani odst. 6 zákona o státní sociální podpoře. Žalobkyně uvádí, že nečiní sporným výpočet životního minima rodiny, avšak sporné dle ní je posuzování příjmů pro nárok.
5. Domnívá se, že je při nároku na stanovení porodného protiústavní sledování výše příjmů, konkrétně stanovení podmínky nižšího příjmu než je 2,7 násobek životního minima rodiny. Dochází tím podle ní k porušení rovnosti v právu na podporu (rozpor s čl. 1 Listiny základních práv a svobod, dále jen „Listina“), k diskriminaci z důvodu zvoleného způsobu obživy (čl. 3 a 26 Listiny). Ustanovení § 44 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je podle žalobkyně z uvedených důvodů v rozporu s čl. 4 a 32 Listiny. Žalobkyně má za to, že je diskriminační nepřiznat dávku ženě, která dosahuje příjmů ve vyšší míře. Dávka porodné neplní funkci náhrady nákladů spojených s porodem, nýbrž jde o dávku, která má zvýšit porodnost. Žalobkyně je z důvodu, že byla pracovně aktivní, diskriminována. Je na tom hůře, než kdyby nepracovala. Je založena protiprávní nerovnost. Tuto skutečnost žalobkyně namítala již v odvolání, ale žalovaný se s touto námitkou nevypořádal. Žalobkyně má za to, že je diskriminována z důvodu zvoleného způsobu obživy. U podnikající matky dle žalobkyně vždy fakticky dojde k nevzniknutí nároku na porodné, a to bez zkoumání skutečných příjmů.
6. Dle žalobkyně nebyl správně aplikován zákon o státní sociální podpoře. Žalovaný jako rozhodné období určil období od 1. 10. 2017 do 31. 12. 2017, přestože žalobkyně od 19. 12. 2017 byla na nemocenské. S tímto postupem žalobkyně souhlasí. Činí však sporným zohlednění jejího podnikání za rok 2016. Žalobkyně v tomto roce vykonávala samostatnou výdělečnou činnost pouze půl roku od 1. 7. 2016 do 31. 12. 2016. Bylo tak dle žalobkyně možné aplikovat § 5 odst. 5 nebo odst. 6 zákona o státní sociální podpoře, kdy postup dle odst. 6 by pro ni byl výhodnější. Žalovaný dle ní neuvedl, z jakého důvodu toto ustanovení neaplikoval. Jestliže je poměr podnikání a nepodnikání v roce 2016 totožný a zákon takovou situaci neupravuje, nebylo možné aplikovat § 5 odst. 5 ani odst. 6 zákona o státní sociální podpoře a mělo být dle názoru žalobkyně užito analogie v její prospěch, neboť státní sociální podpora je dlouhodobě přiznávána vždy ve vyšší výši, pokud lze užít různý způsob uplatnění nároku.

7. Žalobkyně žádá o nezohledňování příjmů pro stanovení nároku na porodné z důvodu jeho rozporu s Listinou základních práv a svobod, neboť jen prostým zavedením částek podzákonným předpisem sdělením MPSV č. 121/2017 Sb., kterým se vyhlašuje částka odpovídající 50% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely životního a existenčního minima a částka 50% a 25% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely státní sociální podpory ve výši 13 700,- Kč měsíčně, je znemožněno získání porodného matkou, která je osobou samostatně výdělečně činnou. Není-li toto možné, žádá žalobkyně o započtení 25% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.
8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že jestliže rodinu žalobkyně tvoří ona a narozené dítě, pak částka životního minima rodina byla stanovena správně ve výši 4 880,- Kč, správně byl stanoven i součin životního minima rodiny a koeficientu 2,7 ve výši 13 176,-Kč. Příjem rodiny v rozhodném období byl stanoven dle údajů poskytnutých žalobkyní. Rozhodným obdobím bylo období čtvrtého čtvrtletí 2017, přechodím kalendářním rokem, za který se příjem zjišťuje, rok 2016. Vzhledem k tomu, že příjem žalobkyně ze samostatné výdělečné činnosti nedosahoval výše poloviny průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, byla v souladu s § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře použita částka 13 700,-Kč. Žalovaný postupoval v souladu se zákonem o daních z příjmů v tom smyslu, že je-li samostatná výdělečná činnost vykonávána jen po část měsíce, pohlíží se na ni, jako by byla vykonávána celý měsíc. Ust. § 5 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře namítané žalobkyní nelze v daném případě užít, neboť to by bylo možné pouze tehdy, kdyby žalobkyně v roce 2016 nevykonávala samostatně výdělečnou činnost vůbec. K námitce ohledně toho, že postup správních orgánů byl diskriminační, žalovaný uvedl, že postupoval v souladu se zákonem, výkon sociálních práv spočívajících v podpoře rodiny je omezen v rozsahu, který stanoví zákon, ve smyslu § 32 odst. 6 Listiny. Takové omezení není v rozporu ani s Listinou, ani jí zaručenými právy, a ani s jinými ústavními předpisy.
9. Z obsahu spisového materiálu, vyplynuly následující, pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:
10. Dle žádosti o porodné podané žalobkyní 7. 3. 2018 je rozhodným obdobím pro příjmy uváděné v žádosti 4. čtvrtletí roku 2017. Z potvrzení OSSZ Jablonec nad Nisou ze dne 14. 3. 2018 vyplývá, že žalobkyně byla v evidenci jako osoba samostatně výdělečně činná v době od 1. 7. 2016 do 31. 12. 2017. Správní orgán I. stupně a následně i žalovaný ve svém rozhodnutí vyšli z informací zjištěných od finančního úřadu, bylo zjištěno, že žalobkyně měla v roce 2016 příjmy dle § 7 zákona o daních z příjmů ve výši 56 236,-Kč. Po odečtení pojistného na sociální zabezpečení (11 832,-Kč) a pojistného na zdravotní pojištění (12 336,-Kč) příjmy činily 32 068,-Kč. Životní minimum žalobkyně bylo 3 140,-Kč, jejího syna 1 740,-Kč, celkem tak 4 880,-Kč. Vzhledem k tomu, že doložený měsíční příjem nedosáhl částky odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, započítává se do příjmu částka dle zákona o státní sociální podpoře (§ 5 odst. 5 a odst. 7 zákona) ve výši 13 700,-Kč měsíčně. Příjem za 4. čtvrtletí 2017 tedy činil 13 700,-Kč x 3, tedy 41 100,-Kč. Jelikož výsledný měsíční příjem rodiny zjištěný za čtvrté čtvrtletí 2017 (13 700,-Kč) převyšuje součin zákonného koeficientu 2,7 a částky životního minima (13 176,-Kč), nárok na porodné nevznikl.
11. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. R.

v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.

12. Jádrem žalobních námitek je, že se žalobkyně domnívá, že žalovaný postupoval nepřiměřeně přísně, pokud jí nepřiznal dávku státní sociální podpory porodné, neboť dospěl k závěru, je v daném případě na místě aplikovat § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, neboť příjmy žalobkyně nedosahovaly 50% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Bylo dle ní na místě postupovat v její prospěch dle § 5 odst. 6 zákona, neboť pak by jí nárok na porodné vznikl. Případně, pokud jde o sporný příklad, vzhledem k tomu, že samostatnou činnost vykonávala v roce 2016 přesně půl roku, mělo být postupováno tak, že pokud lze užít různý způsob uplatnění nároku, měl být zvolen ten pro žalobkyni příznivější (analogické k § 51 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře).
13. K tomu soud uvádí následující. Obecně platí, že otázky týkající se sociální politiky státu spadají do kompetencí zákonodárné moci, která definuje, za jakých podmínek může být státní sociální podpora komu přiznána. Jak uvedl Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 101/2009-60: „*Nejvyšší správní soud zaujímá názor, že rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2008, č. j. 4 Ads 62/2007 – 72, přístupný na www.nssoud.cz).*“
14. Ve zde řešeném případě je dávka státní sociální podpory porodné včetně podmínek potřebných pro její přiznání upravena v zákoně o státní sociální podpoře, kdy správní orgány postupovaly ohledně případu žalobkyně podle tohoto zákona.
15. Dle § 44 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nárok na porodné má žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70. Správní orgán I. stupně, potažmo žalovaný proto nejprve přistoupili ke zjištění výše příjmů žalobkyně. Dle § 6 písm. b) zákona o státní sociální podpoře rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je u porodného kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém se dítě (dětí) narodilo. Jelikož syn žalobkyně se narodil dne xxx, bylo tedy jako rozhodné období správně určeno období posledního čtvrtletí roku 2017. Správní orgán I. stupně i žalovaný proto postupovali správně tak, že v případě žalobkyně za rozhodné období určil poslední čtvrtletí roku 2017. Současně žalovaný nepochybil, pokud považoval žalobkyni za osobu samostatně výdělečně činnou po dobu celého tohoto čtvrtletí, přestože žalobkyně uvádí, že od 19. 12. 2017 byla na nemocenské. Ostatně ani žalobkyně tuto skutečnost nerozporuje.
16. Správní orgán I. stupně ohledně příjmů žalobkyně vycházel z jí doložených údajů, přičemž bylo zjištěno, že její příjmy za rok 2016 činily 56 236,-Kč. Po odečtení pojistného na sociální zabezpečení (11 832,-Kč) a pojistného na zdravotní pojištění (12 336,-Kč) příjmy činily 32 068,-Kč.
17. Dle § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře vykonává-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost, započítává se jí však jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu vždy nejméně částka 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.

18. Dle § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře částka průměrné měsíční mzdy se zjišťuje za kalendářní rok předcházející období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku a vyhláší ji Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením podle průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem, s tím, že tuto částku zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.
19. Vzhledem k tomu, že výše příjmu, ke kterému správní orgán dospěl, nedosahovala 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, započítal v souladu s § 5 odst. 5 zákona na místo zjištěného příjmu příjem ve výši 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, tedy částku 13 700,-Kč.
20. Na základě tohoto zjištění správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že žalobkyni nelze dávku státní sociální podpory porodné přiznat, neboť nesplňuje podmínku stanovenou v § 44 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře. Životní minimum rodiny činilo částku 4 880,-Kč (3 170,-Kč a 1 710,-Kč), po vynásobení koeficientem se jedná o částku 13 176,-Kč. Rozhodný měsíční příjem byl 13 700,-Kč, a tedy uvedenou částku převyšoval. Žalovaný uvedený postup potvrdil, a soud v něm též pochybení nenalezl.
21. K námitce žalobkyně, že mělo být zohledněno, že v roce 2016 vykonávala samostatnou výdělečnou činnost pouze část roku (1/2), soud uvádí, že žalovaný postupoval správně v souladu s § 5 odst. 5 zákona, neboť bylo zjištěno, že žalobkyně vykonávala v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost, a tedy se uplatnilo pravidlo, že se jí jako příjem z této činnosti započítává do rozhodného příjmu vždy nejméně v částce 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.
22. Dle § 5 odst. 6 zákona vykonávala-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost, avšak v předcházejícím zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost nevykonávala, započítává se jí jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu a) za každý měsíc, v němž vykonávala samostatnou výdělečnou činnost jako hlavní činnost, částka odpovídající 25 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, nebo b) za každý měsíc, v němž vykonávala samostatnou výdělečnou činnost jako vedlejší činnost, částka, kterou uvede ve svém prohlášení o příjmu.
23. Zákon o státní sociální podpoře v § 5 odst. 4 a 5 upravuje situaci, kdy dotyčný žadatel v rozhodném období vykonával samostatnou výdělečnou činnost. V § 5 odst. 6 je řešena situace, kdy dotyčný v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost nevykonával. Jelikož rozhodným obdobím bylo v daném případě období 4. čtvrtletí roku 2017 a byla naplněna podmínka, že žalobkyně samostatnou výdělečnou činnost v tomto čtvrtletí vykonávala, není podstatné, po jakou dobu žalobkyně byla samostatně výdělečně činná v roce 2016, neboť zákon rozlišuje toliko, že dotyčný samostatnou výdělečnou činnost vykonával či nevykonával, není rozhodující, po jakou dobu. Soud ve shodě s žalovaným uvádí, že naopak není možné použít ust. § 5 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře, jak se domnívá žalobkyně, neboť aplikovat toto ustanovení by bylo možné pouze v případě, kdy by žalobkyně nevykonávala v daném roce samostatně výdělečnou činnost vůbec.
24. Žalobkyně v předcházejícím zdaňovacím období, tedy v roce 2016, samostatnou výdělečnou činnost vykonávala, přičemž příjmy zjištěné za toto období byly ve výši 56 236,-Kč (po odečtení pojistného činily 32 068,-Kč). Není rozhodné, zda to bylo pouze po část roku, neboť dle § 5 odst. 4 zákona o státní sociální podpoře ve znění účinném do 30. 5. 2018 vykonávala-li osoba podle svého prohlášení v rozhodném období samostatnou výdělečnou činnost, započítává se jí jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu za

každý měsíc a) jedna dvanáctina příjmů uvedených v daňovém přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, a to bez ohledu na to, kolik měsíců osoba ve zdaňovacím období samostatnou výdělečnou činnost vykonávala a zda tato činnost byla ve zdaňovacím období vykonávána jako činnost hlavní či vedlejší, nebo b) jedna dvanáctina příjmů, jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, ze kterých byla stanovena daň paušální částkou, není-li dále stanoveno jinak.

25. Neboli je podstatné, že žalobkyně v rozhodném čtvrtletí roku 2017 vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, naplněním této podmínky bylo vycházeno z jejich příjmů za rok 2016 s tím, že platí, že pro rozhodný příjem za uvedené čtvrté čtvrtletí 2017 se započítá v daném případě minimálně částka 13 700,-Kč.
26. V případě žalobkyně se tedy na místo její skutečné výše příjmů uplatnila v souladu s § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře právní fikce, dle které se v případě nízkopříjmových osob samostatně výdělečně činných nezohledňují skutečné příjmy, ale použije se částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, v daném případě 13 700,- Kč.
27. Žalobkyni lze dát za pravdu, že tento postup je pro ni zcela jistě méně výhodný, než kdyby se použila skutečná výše jejich příjmů nebo postup dle § 5 odst. 6 zákona o státní sociální podpoře. Užití právní fikce však má svůj význam, a sice záměr zákonodárce nedotovat nedostatečně ziskové podnikání osob samostatně výdělečně činných. V rozsudku ze dne 21. 7. 2008, č. j. 4 Ads 62/2007 – 72, Nejvyšší správní soud mj. vyložil pojem „rozumné a objektivní důvody“, které ospravedlňují zvláštní režim OSVČ: *„Započítání fiktivního příjmu namísto nižšího skutečného příjmu Nejvyšší správní soud nepovažuje za diskriminační. Jedná se o výraz sociální politiky státu, který nechtěl sociálními dávkami podporovat osoby, jež si zvolily předmět podnikání a rozsah výkonu činnosti tak, že sebe a svou rodinu nedokázaly zabezpečit. Stát tedy v rámci sociální politiky odmítl dotovat ztrátové či nedostatečně ziskové podnikání těchto osob, což je objektivní a rozumný důvod pro odlišení pravidel určování rozhodného příjmu osob samostatně výdělečně činných od osob v pracovním či služebním poměru. [...] Stát nemůže nést odpovědnost za podnikatelské riziko, které na sebe stěžovatelka vzala, když se rozhodla provozovat samostatnou výdělečnou činnost, a prostřednictvím státní sociální podpory jí dorovnávat nízké příjmy z podnikání.“*
28. Přestože dané se vztahovalo k jiné dávce státní sociální podpory, lze zde uvedené závěry aplikovat i v případě žalobkyně.
29. Soud v žádném případě nemá v úmyslu zpochybňovat jistě nelehkou situaci žalobkyně. Tuto však nelze řešit poukazováním na dosahování nízkých příjmů v době výkonu samostatné výdělečné činnosti, jestliže zákon pro takové případy stanoví užití právní fikce. Žalobkyně konstruuje vlastní představu, jaká výše příjmu by měla být dle ní zohledněna, avšak její úvaha je v rozporu se zákonem stanoveným postupem. Pochybení správních orgánů soud naopak nezjistil.
30. V případě řešeném v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 101/2009 – 60, se soud zabýval uplatněním právní fikce ve vztahu k příjmům osob samostatně výdělečně činných a uvedl, že: *„Výkladem citovaných ustanovení zákona o státní sociální podpoře je třeba dospět k závěru, že příjem osoby samostatně výdělečně činné byl podle tehdy platné a účinné právní úpravy vymezen minimální výší odvozenou od částky stanovené*

50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok.. Pokud tedy byla skutečná výše příjmů stěžovatele nižší, nemohli úřad práce, žalovaný ani krajský soud pro posouzení nároku na tuto dávku použít skutečný příjem stěžovatele, i když ho řádně doložil, nýbrž zákonný institut fiktivního minimálního příjmu upravený v ustanovení § 5 odst. 5 a 7 zákona o státní sociální podpoře. Aplikace takové právní fikce, kterou zde zákon upřednostňuje, nemůže být ani v rozporu se zásadou zjišťování materiální pravdy, neboť tam, kde se uplatní přednostně fikce (srov. zákonnou dikci „nejméně však...“), logicky není místo pro skutečnosti zjištěné dokazováním skutkového stavu, které fikce tímto způsobem nahrazuje.“

31. Žalobkyně v této souvislosti namítá též diskriminaci nízkopříjmových osob samostatně výdělečně činných (konkrétně matek) a domnívá se, že matky, jejichž příjmy plynoucí ze samostatné výdělečné činnosti jsou nízké, jsou tímto postupem diskriminovány, ačkoli dle ní by právě ony měly mít jako osoby s nízkými příjmy na podporu nárok a být chráněny. Tyto pracující matky jsou tak na tom dle žalobkyně hůře, než kdyby samostatně výdělečnou činnost nevykonávaly.
32. Ačkoli má žalobkyně nepochybně pravdu v tom, že porodné je určeno primárně osobám s nízkými příjmy, nelze nárok na něj podmiňovat nízkými příjmy obecně, ale je třeba vždy splnit zákonem definované podmínky, neboť je to zákonodárce, kdo má v dispozici určení, kdo může kterou podporu za jakých podmínek požadovat. Nikoli každá osoba s nízkými příjmy tak může na porodné dosáhnout.
33. Ohledně těchto závěrů soud dále odkazuje například na výše citovaný rozsudek ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 101/2009 – 60, kde Nejvyšší správní soud mj. uvedl, že: „*Nejvyšší správní soud se již dříve vyjádřil v tom směru, že nespátříje žádný rozpor mezi citovanými ústavními právy žadatelů o dávky státní sociální podpory a institutem minimálního příjmu OSVČ upraveným ustanoveními § 5 odst. 5 a § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře. V souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu lze konstatovat, že právo na rovnost v právech (zákaz diskriminace) není absolutním zákazem rozlišování mezi jednotlivými skupinami adresátů základních práv, nýbrž zákazem nedůvodného rozlišování mezi těmito adresáty*“.
34. Pokud tedy žalobkyně z jakéhokoli důvodu nedosahovala ve svém podnikání dostatečně vysokých příjmů, není uvedena právní fikce diskriminační, neboť je ospravedlněna rozumným cílem zákonodárce, kdy se rozhodl nepodporovat nízkopříjmové podnikatele porodným a řešit tím jejich podnikatelské riziko. Postup navrhovaný žalobkyní by znamenal, že by stát byl v případě nízkých příjmů jakýmsi garantem příjmu. Neobstojí ani úvaha žalobkyně o tom, že je na tom hůře, než kdyby nepracovala. Ani tato skutečnost nemůže nic změnit na tom, že nebylo záměrem zákonodárce dotovat osoby samostatně výdělečně činné nedosahující dostatečné výše příjmů. Tato skutečnost proto není diskriminační, neboť jestliže se žalobkyně rozhodla vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, přijala tím na sebe příslušné podnikatelské riziko, a tedy i riziko situace, že její příjmy nebudou v očekávané výši, což může mít různé důsledky. K námitce žalobkyně, že fakticky podnikající matce nárok na porodné nevznikne, soud uvádí již výše uvedené, že je pouze na zákonodárci, jak nastaví podmínky pro dávky státní sociální podpory. Úkolem správních orgánů je pouze posoudit, zda dotyčný nastavené podmínky splňuje či nesplňuje, a podle toho danou dávku přiznat či nikoli.
35. Lze také zcela odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 74/2000 – 37, dle kterého: *Ústavní soud ČR v řadě svých rozhodnutí (např. nálezy ve věcech vedených pod sp. zn. Pl. ÚS 16/93, Pl. ÚS 36/1993, Pl. ÚS 5/95, Pl. ÚS 33/96 a naposledy přímo k otázce sociálního*

zabezpečení Pl. ÚS 15/02), vyložil obsah ústavního principu rovnosti. Ztotožnil se v nich s chápáním rovnosti, jak ji vyjádřil Ústavní soud ČSFR ve svém nálezu z 8. 10. 1992, sp. zn. Pl. ÚS 22/92. Ústavní soud ČSFR v něm pojal rovnost jako kategorii relativní, jež vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů. Zásadě rovnosti v právech je třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však závěr, že by každému muselo být přiznáno jakékoliv právo. Tento závěr vyplývá i z úpravy čl. 1 – 4 zařazených pod obecná ustanovení Listiny. Čl. 1 Listiny, jehož porušení je výslovně namítáno, nelze vykládat izolovaně od dalších obecných ustanovení čl. 2 – 4 Listiny, ale je naopak nutno pojmout je jako jediný celek. Z úpravy těchto obecných ustanovení je zřejmé, že základní chráněné hodnoty vyjmenované v čl. 3 Listiny nekoncepoval ústavodárce jako absolutní. Z uvedeného vyplývá, že zákonná úprava, jež zvýhodňuje či znevýhodňuje jednu skupinu či kategorii osob oproti jiným, nemůže být sama o sobě bez dalšího označena za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má určitý prostor k úvaze, zda takové odlišné zacházení zakotví. Musí přitom dbát o to, aby zvýhodňující či znevýhodňující přístup byl založen na objektivních a rozumných důvodech a aby i mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení existoval vztah přiměřenosti (viz. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věcech *Abdulaziz, Cabales a Balkandali* z roku 1985). V daném případě má soud za to, že k neodůvodněným rozdílům v právní úpravě mezi skupinou osob samostatně výdělečně činných a ostatními skupinami účastníků řízení o dávku státní sociální podpory nedošlo. Již v důvodové zprávě k zákonu č. 117/1995 Sb. je uvedeno, že nová koncepce dávek státní sociální podpory předpokládá, že rodiny a občané si budou zabezpečovat co nejširší okruh potřeb vlastními silami, tj. především pracovním příjmem a z něho odvozenými dávkami. Stát svou podporou a pomocí bude zasahovat pouze tam, kde ze subjektivních nebo objektivních důvodů nestačí občan nebo rodina zabezpečit své potřeby vlastními silami na společensky přijatelné úrovni, a tam, kde má stát zájem člověka a rodinu stimulovat, podpořit popř. chránit. K § 5 zákona č. 117/1995 Sb., pak důvodová zpráva výslovně uvádí, že u osob samostatně výdělečně činných je nutné stanovení rozhodného příjmu odchylným způsobem, a to pro častou značnou nepravidelnost příjmů těchto osob. V souvislosti s výše uvedeným lze dovodit, že společensky žádoucí u osob samostatně výdělečně činných je pouze takové podnikání, z něhož plynou příjmy k zabezpečení občana a jeho rodiny. Pro případ nedosažení těchto příjmů je stanovena fikce uvedená v § 5 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb. U osob v zaměstnaneckém poměru je požadavek odpovídajícího příjmu řešen zakotvením ustanovení o minimální mzdě. Vzhledem k charakteru samostatné výdělečné činnosti však obdobná úprava u osob samostatně výdělečně činných není možná. Jen pro úplnost k věci soud uvádí, že k nerovnosti uvnitř skupiny osob samostatně výdělečně činných nedochází, neboť výchozí podmínky jsou definovány jednotně. Uvedená právní úprava dle názoru soudu neporušuje čl. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod, neboť je založena na objektivních a rozumných důvodech objasněných stručně zákonodárcem přímo v důvodové zprávě k zákonu.

36. Městský soud v Praze námitku týkající se diskriminace důvodnou neshledal. Žalovaný se nedopustil pochybení, jestliže žalobkyni nepřiznal dávku státní sociální podpory porodné, neboť žalobkyně nenaplnila pro jeho přiznání zákonné podmínky.
37. Soud z důvodů shora uvedených proto žalobu zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s.
38. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně ve věci úspěch neměla a žalovanému žádné prokazatelné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 14. 5. 2021

Mgr. Kamil Tojner v.r.
soudce